

SOSYAL SORUMLULUK VE TÜRK MESLEK HAYATINDA AHİLİK

Türker GÖKSEL

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

8.1.Sosyal Sorumluluk Kavramı

- Sorumluluk kavramı, günlük hayatta, okulda, iş yerinde ve toplumsal çevrede ve ilişkide üzerinde önemle durulan kavramlardan biridir.
- Sorumluluk kavramı; hukuki açıdan, hukuka aykırı eylemlerin doğurduğu zararların sonuçlarına katlanma yükümlülüğü olarak kabul edilmekte ve bu anlamda uygulama şansına kavuşmaktadır.

8.1.Sosyal Sorumluluk Kavramı

- Genel olarak sosyal sorumluluk kavramı ise, halkın (toplumun) menfaatleri ile ilgili bir konudur.
- Bu nedenle sosyal sorumluluk kavramında ön planda tutulması istenen kriter, toplumun bütün kişi ve kuruluşlarının menfaatlerinin (çıkarlarının) düşünölmüş olmasıdır.

8.1.Sosyal Sorumluluk Kavramı

- Bu çerçevede sosyal sorumluluk kavramı, “Kişi ve kuruluşlarca, yaptıkları çalışmalardan dolayı devlet, çevre, tüketici, iş hayatı ve genel olarak bütün topluma yansıttığı olumlu veya olumsuz etkileri, akılcı ve bilinçli olarak değerlendirerek, verdiği zararlara karşı gerekli önlemlerin alınması faaliyeti” olarak tanımlanmaktadır.

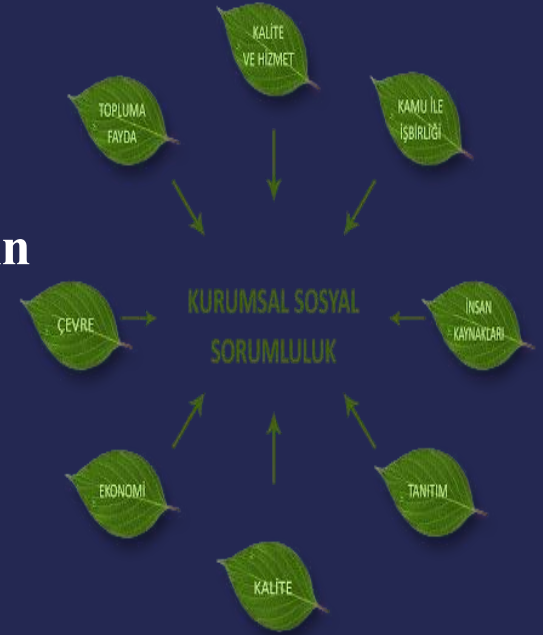
8.1.Sosyal Sorumluluk Kavramı

- Sosyal sorumluluk kavramı, geleneksel yönetimde hiç işlenmemiş bir kavramken modern yönetim teorisinde, işlenen bir konudur.
- Çünkü toplum artık bilinçlenmekte ve işletmelerden, düşük maliyetli ve kaliteli mal ve hizmetlerin ötesinde, daha bir takım isteklerde de bulunmakta ve bu beklentiler toplumda her zamankinden çok daha fazla kabul görmektedir.

8.1.Sosyal Sorumluluk Kavramı

- Sosyal sorumluluk düşüncesi kişinin yapacağı hareketlerin bütün sosyal sistemleri etkileyebileceğini dikkate almasını gerektirir.
- Bu yüzden kişi bu sistem içinde yaptığı hareketlerin sonuçlarından topluma karşı sorumlu olur.
- Bu nedenle, sosyal sorumluluk eğitiminde kişinin, bireysel sorumluluklarının farkında ve şuurunda olunmadan, sosyal sorumluluk bilincine sahip olmak hemen hemen imkânsızdır.

8.1.Sosyal Sorumluluk Kavramı

- Sosyal sorumluluklar, işletmenin karar mevkiindeki sahipleri, yönetim kurulu üyeleri ve tepe yöneticilerinin kendi çıkarları yanında bir bütün olarak toplumun refahının korunması ve yükseltilmesine ilişkin faaliyetleri yapma zorunluluğu ile ilgilidir ve toplumu meydana getiren tüm bireyleri ilgilendirir.

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

- Bir şirketin sosyal sorumlulukları denilince kişisel nitelik dışındaki bir durumdan söz edilmektedir.
- Bir şirketin ahlâkî sorumluluklarından söz ederken ise çoğu kez yöneticilerin görevlerine atıfta bulunulur.
- Bu yöneticilerin çeşitli gruplara karşı sorumlulukları vardır.

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

- Bu kimseler:
- Hissedarlar,
- Yöneticiler,
- Memur/işçiler,
- Kendilerine mal tedarik eden firmalara ve müşteriler,
- Aileleri ve çevreleridir.

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

- ❑ Gerek ahlâkî gerekse hukukî sorumluluk, herhangi bir durumda kendisinden bekleneni yapmayan kişi için vardır.
- ❑ Bir kimse belli bir durumda yapması gereken şeyi yapmazsa o sorumlu tutulur.
- ❑ Şu halde sorumluluk bir çeşit vazifedir.
- ❑ Vazifesini yapmaktan kaçınan veya tersini yapan kişi, sorumluluğunu yerine getirmemiş demektir.
- ❑ Suçlu ile sorumluluğu birbirinden ayırmak gerektir.

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

- Sosyal sorumluluk konuları, yerel ihtiyaçlara katkıda bulunma, komşularla dayanışma ve yardımlaşma şeklinde oldukça az sayıdaki konuyla ilgili iken, sanayileşme sonrası ortaya çıkan çok sayıdaki ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel problem ya da durum, sosyal sorumluluk konularını hem sayıca artırmış ve hem de çeşitlendirmiştir.

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

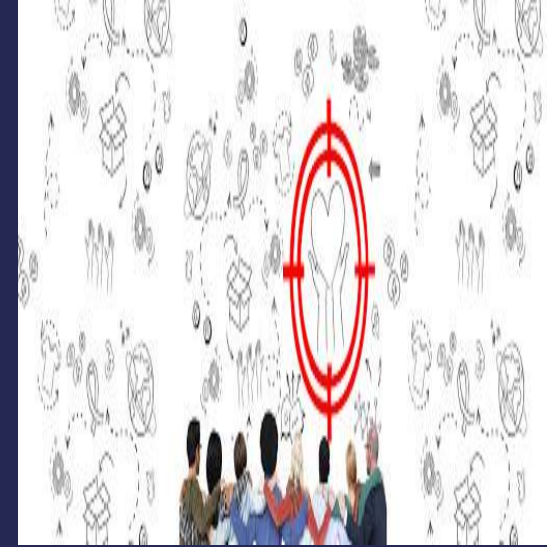
- İşletmelerin sosyal sorumluluklarıyla ilgili konuların çoğalmasında işletme faaliyetlerinin etki alanının artması ve bu etkilerin toplumların büyük bir kesimini hatta bütün bir dünyayı etkilemeye başlamasının önemli etkileri olmuştur.
- 1980'lerde karşılaşılabilecek bazı önemli sorunlar önem derecesi dikkate alınmaksızın şu şekilde sıralanabilmiştir:

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

İşletmelerin toplum içindeki rolleri, yasallığı, sosyal gereksinimleri tatmin derecesi, sorumlulukları, Tüketicilik, ürün kalitesi, ürün güvenliği, ürünle ilgili güvenceler, reklamlar ve tüketici hakları biçiminde oluşan sorunlar,

Çevre kirlenmesinin denetlenmesi, fabrika kuruluş yerlerinin seçimi, artıkların yönetimi, yeniden işletme teknolojisi ile ilgili sorunlar,

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

- Eşit istihdam olanağı yaratma, vergi adaletini sağlama, herkese eğitim olanağı verme, siyasal tercihlere katılma ve denetim hakkı ile ilgili sorunlar,
- Kişisel özgürlük, kişisel gizlilik, kişisel yaşam türüne saygı ile ilgili sorunlar,

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

- Nüfus, enerji, tam istihdam, kaynakların aşınması, araştırma ve geliştirme konularındaki ulusal büyüme politikası ile ilgili sorunlar,
- Çok uluslu şirketler, rekabet, ticaret ve ödemeler dengesi, ulusçuluk, uluslararası ekonomi politikası ve ilişkiler ile ilgili sorunlar,

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

- Kentsel gelişme ve yenileşmenin finansmanı, yeni kentlerin kurulması, konut ve toplu ulaştırma ile ilgili sorunlar,
- Enflasyon ve denetimi, ücret/fiyat politikaları, işgücü- sendika yönetim ilişkileri, mali politikalar ile ilgili sorunlar,
- İşsizlik, işgücü politikaları, meslek eğitim ile ilgili sorunlar,

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

- Eğitim finansmanı, ders programları, eğitim teknolojisi, meslek yaşamı süresince eğitim konularına ilişkin sorunlar,
- Yasalar ve hukuk düzeni, suç işlemenin denetlenmesi, uyuşturucu madde kullanımı, hapisane ve mahkemeler ile ilgili sorunlar,

8.2.Sosyal Sorumluluk Alanları

- Ulusal sağlık sigortası, sağlık bakımı ve benzeri hizmet arz eden sistemler, biyomedikal devrim ile ilgili sorunlar,
- İşgücünü motive etmek, meslekî yaşam güvenliği sağlamak

8.3.Sosyal Sorumluluk Hakkında Görüşler

- Yapılacak her işin, atılacak her adımın hesabını yaparak, iyiliklerde ve kötülüklerde hangi noktada olunduğunun bilincini taşımak son derece önemlidir.
- Yapılan bir olumsuzluk karşısında hemen pişman olmak, onun üzüntüsünü derinden duymak gerekmektedir.
- Aynı şekilde yapılan iyiliklerin de başkalarını mutlu edeceği düşünülerek hareket etmek örnek bir davranıştır.

8.3.Sosyal Sorumluluk Hakkında Görüşler

- Sosyal sorumluluk uygulamaları, kurumun benimsediği ve yürüttüğü, toplumun refahını iyileştirme ve çevreyi koruma, sosyal konuları destekleyen isteğe bağlı iş uygulamaları ve yatırımları olup, toplum kavramı içerisinde kurum çalışanlarını, tedarikçileri, dağıtıcıları, kâr amacı gütmeyen ve kamu sektörü ortaklarının yanı sıra genel toplum üyelerini içermektedir.

8.3.Sosyal Sorumluluk Hakkında Görüşler

- **Günümüz dünyasında işletmeler artık sürdürülebilir işletme başarısının sadece kârları maksimize ederek sağlanamayacağını farkına varmışlardır.**
- **Sosyal sorumluluğun toplum refahına olan etkisi, toplumun tüm kesimleri tarafından kabul görmüş durumdadır.**

8.3.Sosyal Sorumluluk Hakkında Görüşler

- İş ahlâkı bireysel kararlar üzerinde ahlâkî kurallar ve ilkelerin rolü ile ilgili iken, sosyal sorumluluk işletmelerin kararları ile bu kararların toplum üzerindeki etkileri ile ilgilenir.
- Dolayısıyla, sosyal sorumluluğun iş ahlâkına oranla daha geniş konuları kapsadığı söylenebilir.

8.3.Sosyal Sorumluluk Hakkında Görüşler

- Ancak, sosyal sorumlulukların yerine getirilmesi noktasında iş ahlâkıyla ilgili ilke ve kuralların işletme yöneticileri ve çalışanları tarafından bilinmesi ve onlara uyulması gerektiği de unutulmamalıdır.

8.3.1.Olumlu Görüşler

- Gelişmiş Batı ülkelerinde işletmelerin sosyal sorumlulukları kavramı yaklaşık 100 yıldır tartışılırken, ülkemizde ise işletmelerin son otuz yıldır konuya eğildikleri görülmektedir.
- Bu noktaya gelinceye dek, işletmeler daha çok ekonomik faaliyetleri ile gündeme gelmiş ve ekonomik bakımdan sorumlulukları olan mal ve hizmet üretimine katkıları ölçüsünde sorumluluklarını yerine getirdikleri değerlendirilmesi ön planda olmuştur.

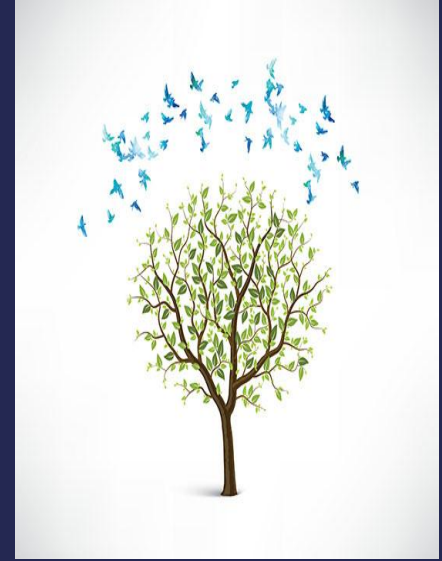
8.3.1.Olumlu Görüşler

- ❑ Ahlâkî görevler deyince elbette insanın aklına kişiler gelmektedir.
- ❑ Ne var ki, bazı bakımlardan, kişilere mal edilen fikir ve işlevler, kişilerden oluşan kuruluşlara da uygulanabilir.
- ❑ Organizasyonların birtakım hedefleri, değerleri ve stratejileri vardır.
- ❑ Aynı şekilde bir “şirket bilincinden” söz edilebilir.
- ❑ Bu bilincin en etkin sesi liderlerdir.

8.3.1.Olumlu Görüşler

- İşletmelerin sosyal sorumluluklarının lehinde olan görüşler şu başlıklar altında sıralanabilir:
- **Kamu beklentilerinin değişmesi;** işletmeler toplumsal ihtiyaçları karşılayan organizasyonlar olduklarına ve toplumun beklentileri de sürekli değiştiğine göre, işletmelerin varlıklarını sürdürebilmeleri gelişen sosyal beklentilere de daha fazla ilgi göstermelerini zorunlu hale getirmektedir.

8.3.1.Olumlu Görüşler

- **Daha iyi bir işletme çevresi;** işletmenin faaliyette bulunduğu çevreyi iyileştirmesi, bir diğer ifadeyle, hayat standardının geliştirilmesine katkıda bulunma, toplumla olan ilişkilerin gelişmesine neden olacaktır.
- **Kamu imajı;** imaj kavramının kişiselleştirme endişesi nedeniyle karşı çıkanlar olmasına rağmen, sosyal sorumluluk bilinci ile gerçekleştirildiğinde işletmelerin toplum gözündeki imajlarının yükseltilmesi mümkün olabilir.

8.3.1.Olumlu Görüşler

- **Sorumluluğun yetki ile dengelenmesi;** işletmelerin zaman içinde büyüyen güçlerini dengelemeye dönük olarak, çevre sorunları, işsizlik, kirlenme ve toplumsal faaliyetlere katkı sağlayacak sorumluluklarla dengelenmesi gerekir.
- **Sosyal sorunları ortaya çıktıktan sonra tedavi etmektense önceden önlemenin daha iyi olduğu anlayışı;** işsizlerin ortaya çıkaracağı karmaşaya meydan vermeden işsizlere yardım etmek daha kolay olabilir.

8.3.1.Olumlu Görüşler

- **İşletmenin kaynaklara sahip olması;** işletmeler sadece güce değil, aynı zamanda toplumsal sorunların çözümünde kullanılabilecek bir takım kaynaklara da sahiptir.
- **Sorunlar kâra dönüştürülebilir;** çöplerdeki parçalar tekrar dikkate alınarak (örneğin, boş şişelerin yeniden değerlendirilmesi) tekrar kârlı bir şekilde kullanılabilir.

8.3.1.Olumlu Görüşler

- **Devlet düzenlemelerinden kaçınma;** işletmelerin sosyal sorumluluk anlayışıyla hareket etmeleri aşırı devlet müdahaleleri ve düzenlemeleri ile karşılaşılmasının önüne geçilmesine neden olabilir.
- **Sosyo-kültürel normlar;** toplumda değişen sosyal ve kültürel normlara göre hareket etmek, işletmeler açısından gerekli ve hatta zorunlu bir duruma işaret edebilir.

8.3.2.Olumsuz Görüşler

- Sosyal sorumluluk anlayışının aleyhinde olan görüşler şu şekilde özetlenebilir:
- **Kârın maksimizasyonu;** Piyasaları düzenleyen “Görünmez El”, işletmeleri uzun dönemde yüksek kâr duygusuna rağmen maliyetleri ve fiyatları düşürmeye yöneltir. Bu yaklaşıma göre, işletmelerin diğer kurumların faaliyetleri ile değil, kendi faaliyetleriyle ilgilenmeleri sosyal sorumluluk açısından daha anlamlı görülür.

8.3.2.Olumsuz Görüşler

- **Sosyal sorumluluk işletme için maliyet etkenidir;** işletmeler kaynaklarını rasyonel olarak ve ekonomik faaliyetleri için kullanmalıdır, bunun dışındaki bir kullanım maliyetleri artırıcı bir etkenidir.
- **Sosyal sorumluluk faaliyetlerinin bedelini toplum ödemelidir;** toplumsal taleplerin büyük bir çoğunluğu ekonomik anlam içermediğinden, bunların maliyetlerini işletmeler değil, toplum üstlenmelidir.
- **Sosyal yeteneklerden mahrum olma;** işletmeler sosyal sorunlarla etkin bir şekilde ilgilenme yeteneğine sahip değildir.

8.3.2.Olumsuz Görüşler

- **İşletmenin esas amacının aksaması;** işletmelerin sosyal sorunlarla ilgilenmesi onları asıl amaçları olan üretkenlik ve kar artışından alıkoyar ve dolayısıyla toplumun da ekonomik ve sosyal açıdan geri kalması söz konusu olur.
- **Sorumlu olmamak;** işletmelerin doğrudan sorumlu olmadıkları bir alanda sorumlu tutulması ve sorumluluk üstlenmesi doğru bir yaklaşım değildir. Bu anlayışa göre, yasal çerçeve geliştirilinceye kadar işletmeler sosyal faaliyetlerden uzak durmalıdır.

8.4.Ahiliğin Tarihi Gelişimi

- Anadolu Ahilik Teşkilatı'nın kurucusu olan ve Ebu'l Hakayık unvanıyla da anılan Ahi Evran'ın asıl adı Mahmut bin Ahmet'tir.
- 1171 yılında Azerbaycan'ın Hoy şehrinde doğmuş ve zamanının âlimlerinden dersler okumuştur.
- Asya içlerinden Anadolu'ya gelen mutasavvıflardan birisi olan Ahi Evran Anadolu şehirlerini dolaşarak nihayet ölümüne kadar kaldığı Kayseri'ye yerleşmiştir.

8.4. Ahiliğin Tarihi Gelişimi

- Ahilik, kelime anlamı olarak Arapça “kardeşim” veya Türkçe “akı” “cömert”, “eli açık” anlamında kullanılmaktadır.
- Ahiliğin başlangıçta bir esnaf teşkilatı olarak ortaya çıkmadığı, içlerinde kadı, müderris, devlet adamlarının, askerî görevlilerin bulunduğu ve toplumun bütün kesimlerini kucakladığı bilinmektedir.
- Ahilik kavramı olarak 13. yüzyıldan sonra bir esnaf ve sanatkâr birliği hâline gelmiştir.

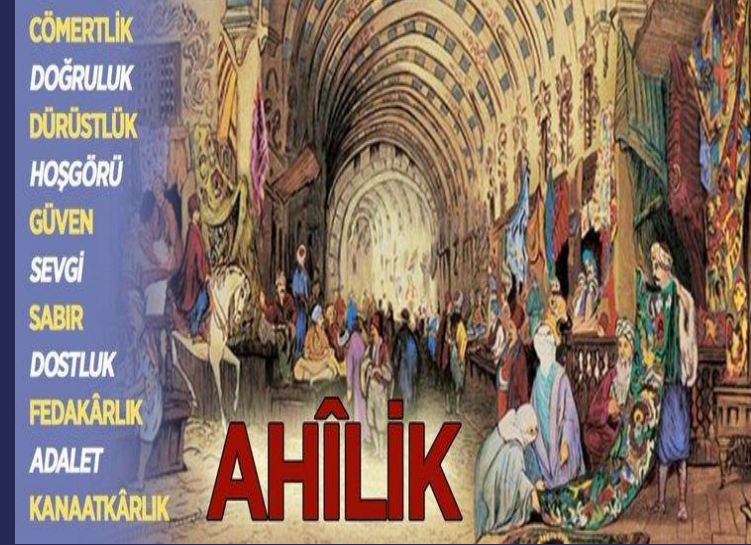
8.4.Ahiliğin Tarihi Gelişimi

- Türk tarihi toplumsal hayatın hem maddî hem de manevî yönüne ait zenginliklerle doludur.
- Bugün bir Türk-İslam Medeniyetinden bahsediliyorsa bu geçmiş Türk devletlerinin yöneticileriyle birlikte diğer toplumsal unsurlarının ortaya koymuş oldukları nitelikli emeğin ürünüdür.

8.4.Ahiliğin Tarihi Gelişimi

- Ahilik, Türk-İslam medeniyet müktesebatının çalışma hayatına ait birikimlerini ifade eder.
- Ahilik öğretisi, tek tip ve tek kalıba uygun kitle üretiminden ziyade üretilen mal sanatkârın kişiliğine o derece bağlıdır ki, kendisiyle beraber sanat dehasının bir parçasını adeta üzerinde kristalleştirir.

8.4.Ahiliğin Tarihi Gelişimi

- ❑ Mesleklerin toplum hayatındaki etkinliği orta çağlarda dinî temele dayanan köklü bir meslek ahlâkının gelişmesine yol açmıştır.
- ❑ Meslekler, loncalarda örgütlenmiş ve her meslek pir ve ruhsal önder saydıkları bir aziz ya da din büyüğüne bağlanmıştır.
- ❑ Buna göre meslek kişiye tanrısal buyruk olarak yüklenen, insanın Tanrıya ve kardeşlerine karşı belirli yükümlülükleri içeren tanrısal bir ödevdir.

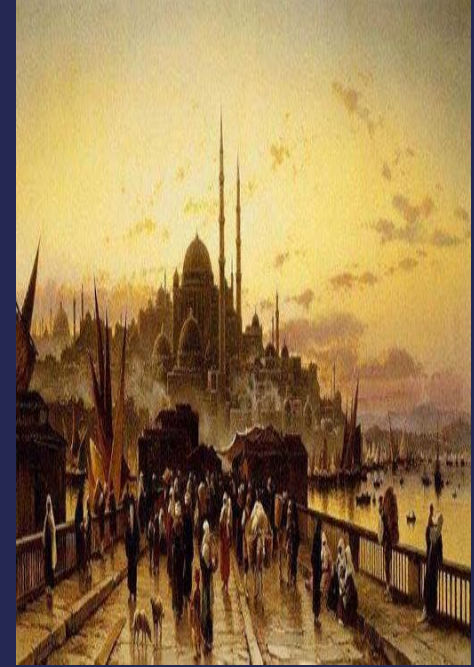
8.4.Ahiliğin Tarihi Gelişimi

- Batıda görülen lonca teşkilatlarının Osmanlıdaki benzerleri Ahilik ve Gedik Sistemi'dir.
- Sanayi Devrimi'nden sonra lonca sistemi hem Avrupa'da hem de Osmanlı'da yıkılmış ve bunun bir sonucu olarak meslek ahlâkında da bir çözüme yaşanmış, yüzyıllar boyunca geçerli olan değerler sistemi bozulmaya başlamıştır.

8.4.Ahiliğin Tarihi Gelişimi

- Ahilik 13. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar Anadolu'da yaşamını sürdürmüştür ve özellikle Osmanlı Devleti'nin kurulmasında aktif misyon üstlenmiş, bir esnaf ve sanatkârlar birliğidir.
- Osmanlı ülkesindeki bütün Türk esnaf, sanatkâr ve meslek sahipleri, Ahi Başkanı'ndan aldıkları yeterlilik ve izin belgeleri ile iş görür duruma gelmişlerdi.
- Osmanlı sultanları da Ahilere saygı göstermiş, tekelci gruplara karşı sanatkârları korumuşlardı.

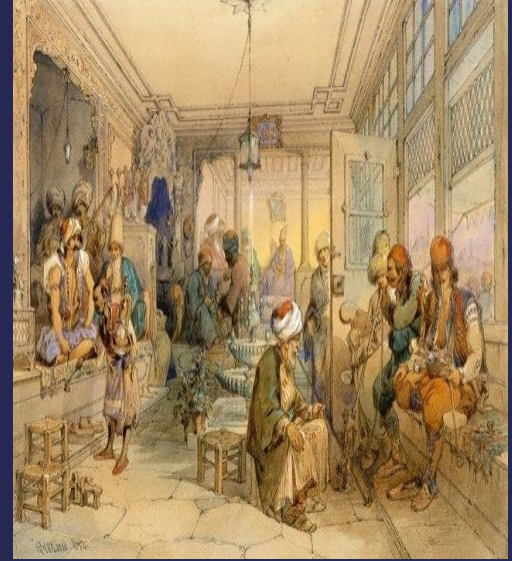
8.4.Ahiliğin Tarihi Gelişimi

- Ahi birliklerinin zayıflaması ve ortadan kalkmasıyla, günümüzde var olan meslek kuruluşlarının meslek ahlâkının güçlü ve hissedilebilir bir şekilde oluşması ve sürdürülmesine yönelik oldukça zayıf olduğu, yaşanan sonuçlardan anlaşılmaktadır.

8.5.Ahilik Öğretisinin İlkeleri

- ❑ Bütün prensiplerini İslam dininden alan Ahiliğin nizamnâmelerine “Fütüvvetnâme” adı verilirdi.
- ❑ Ahiliğin esasları, ahlâkî ve ticarî kaideleri bu kitaplarda yazılı idi.
- ❑ Teşkilâta girecek kimse ilk önce bu kitaplarda belirtilen dinî ve ahlâkî emirlere uymak zorunda idi.
- ❑ Fütüvvetnâmelere göre, teşkilât mensuplarında bulunması gereken bazı genel vasıflar şu şekildedir:

8.5.Ahilik Öğretisinin İlkeleri

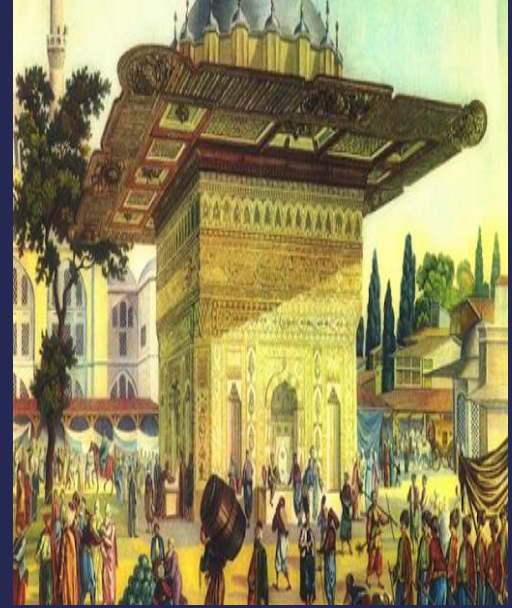
- Namazı bırakmamak,
- Hakk'a, hukuka, hakkaniyete riayet etmek,
- Dünya yaşamına esir olmamak,
- Hayâ (ar, utanma) sahibi olmak,
- Nefsin esiri olmamak,
- Helal yoldan kazanmak,
- Muhtaç ve düşkün olan kimselere yardımda bulunmak,
- İyiliği emretmek, kötülükten alıkoymak,

İyi huylu ve güzel ahlâklı olmak,
Hata ve kusurları kendi nefsinde aramak,
Maiyetinde ve hizmetindekileri korumak ve gözetmek,
Allah'ın emir ve yasaklarına uymak,
İçi dışı, özü sözü bir olmak,
Ahdinde, sözünde ve sevginde vefalı olmak,
Hataları yüze vurmamak,
Sır tutmak ve açığa vurmamak.

8.5.1. Ahilik Öğretisinin Temel Ahlâk İlkeleri

- Ahilikte amaç üretici ve tüketici ilişkilerini karşılıklı haklılık temelinde organize etmektedir.
- O dönemdeki toplumsal ve iktisadi krizlerin ortaya çıkardığı bu sanatkârlar grubu toplumun bu iki kesiminin birbirleriyle etkileşimlerini düzenleyerek sosyal barışa hizmet etmişlerdir.
- Ahilikte odak noktası insandır ve hedef insanı mutlu kılmaktır.

8.5.1. Ahilik Öğretisinin Temel Ahlâk İlkeleri

- Ahilik, her ne kadar bir mesleki örgüt niteliğinde bir sivil toplum kuruluşu olma özelliğine sahip olsa da özünde yüksek bir ahlâkî seviyeyi en temel şart olarak barındırmaktadır.
- Bu bağlamda üyeler; bilgi edinme, sabır, ruhun arındırılması, sadakat, dostluk, hoşgörü ve yasaklara uyma gibi vasıfların verildiği aşamalardan geçer ve kendilerinden koşulsuz bağlılık, sonsuz itaat ve ketumiyet istenmektedir.

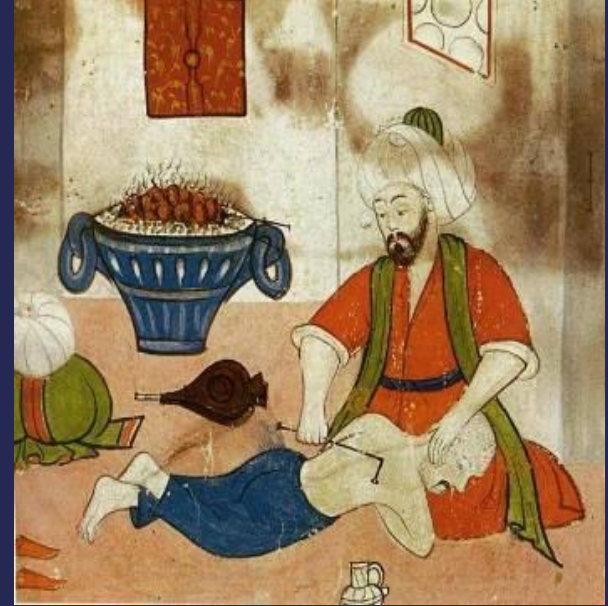
8.5.1. Ahilik Öğretisinin Temel Ahlâk İlkeleri

- Bu vasıfların yanı sıra Ahilik teşkilatı içerisinde yer alabilmek, kısaca Ahi kabul edilebilmek için kişinin aşağıda sıralanan meziyetlere sahip olması şartı vardır.
- Bu çerçevede bir Ahinin;

8.5.1. Ahilik Öğretisinin Temel Ahlâk İlkeleri

- **Eli açık olmalıdır;** Cömertlikte bulunan insan “Veren el alan elden hayırlıdır.” hadis-i şerifi ışığında Hakk Teâlâ’nın lütfuna mazhar olur.
- **Kapısı açık olmalıdır;** yani, misafirperver olmalıdır. Zira Nebevi ahlâkın gereği de budur.
- **Sofrası açık olmalıdır;** yani, bir dilim ekmeğini dahi paylaşabilmelidir. Bolluk ve bereketin sırrı bu düsturda gizlidir.

8.5.1. Ahilik Öğretisinin Temel Ahlâk İlkeleri

- **Gözü kapalı olmalıdır;** yani, harama ilişmemeli, ayıbı açığa çıkararak değil gizleyen olmalıdır. Böylece Allah da kıyamet gününde onun ayıbını örter.
- **Dili bağlı olmalıdır;** yani, kimseye kötü söz söylememeli, gıybet etmemeli ve hiçbir zaman iftirada bulunmamalıdır. Çünkü dil insan ruhunun aynasıdır ve o ayna her zaman pür-i pak olmalıdır.
- **Beli bağlı olmalıdır;** yani, kimsenin namusuna, haysiyet ve şerefine göz dikmemelidir. Çünkü hayâ iman gereğidir.

8.5.1. Ahilik Öğretisinin Temel Ahlâk İlkeleri

- Ahinin sahip olması gereken nitelikler Doğruluktan Ayrılmamak, aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir:
- Diğerkâmlık, Sır Saklama ve Kusurları Örtme,
- Sabır ve Sadakat, Güvenilir Olmak,
- Sevgi ve Hoşgörü, Dedikodu Yapmamak,
- Samimiyet, Eline, Beline ve Diline Sahip Olmak.

8.5.2. Ahilik Öğretisinin Meslek Ahlâkı İlkeleri

- Bir sistemi ahlâkî perspektiften değerlendirmede kullanılacak ilk kıstas belki de insana verdiği değer, önem ve yüklediği roldedir.
- Her hareketin temel hedefinin insanları mutlu etmek olduğu dikkate alınrsa bu kıstasın gerekliliği anlaşılabilir.
- Ahilikte insan, sistemin merkezine oturtulmuş olup her şey onun mutluluğu için geliştirilmiş, hiçbir şeye “eşref-i mahlûkat” kabul edilen insandan daha fazla değer verilmemiştir.

8.5.2. Ahilik Öğretisinin Meslek Ahlâkı İlkeleri

- ❑ Ahiler eğitim ve öğrenime gereken önemi atfetmişlerdir. Bireylerin tek tek toplumu oluşturması, insan olgunlaşmasının sonuçta toplumun refah düzeyine olumlu etkide bulunacağı gerçeği Ahileri insan odaklı olmaya yönlendirmiştir.
- ❑ Ekonomik ve sosyal hayatta insancılık, Ahi anlayışında para, mal ve zenginliğe başka manalar yüklemektedir.
- ❑ Hem kendi yaşamını yönetebilmek hem de bu materyallerle başkasına yardım edebilmek çok anlamlıdır.

8.5.2. Ahilik Öğretisinin Meslek Ahlâkı İlkeleri

- Ahilikte bir Ahinin yukarıda zikredilen temel ahlâk ilkelerinin yanı sıra meslek ahlâkı bağlamında özen göstermesi lazım gelen başkaca hususiyetler de bulunmaktaydı.
- Bu hususiyetler meslek hayatının düzeni bakımından tartışılmayacak öneme sahiptirler.
- Bunlardan belli başlıları aşağıdaki gibidir:

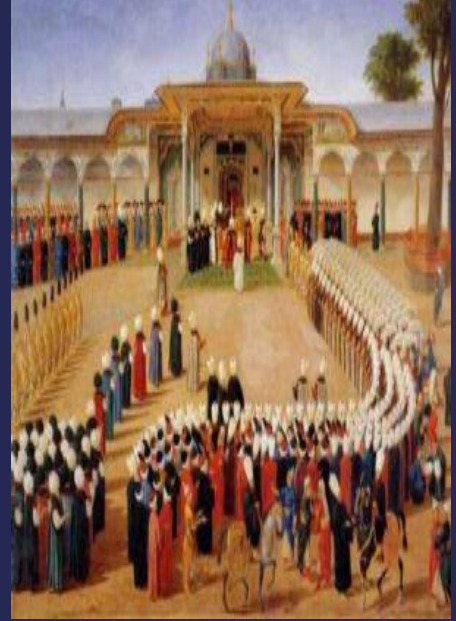
8.5.2. Ahilik Öğretisinin Meslek Ahlâkı İlkeleri

- Kanaatkâr Olmak:
- Stokçuluk Yapmamak:
- İş Bölümü:
- Çalışma Azmi ve Alın Teri:
- Yardımlaşma:
- Usta-Çırak İlişkisi:

8.6. Günümüzde Meslek Ahlâkı İlkeleri ve Ahilik Öğretisi

- Ahilik, insanı her yönüyle sarıp sarmalayan ve onun cemiyet için faydalı bir ferde dönüşmesini sağlayan bir ahlâk okuludur.
- Ahilik, amaç olarak insanı odağına almışken önce Merkantilizm sonra da Kapitalizmin ağır baskısı sonucunda amaç olmaktan çıkmış araca dönüşmüştür.
- Bu süreç insanı fabrikasyon üretimin bir dişlisi hâline getirmiştir.

8.6.Günümüzde Meslek Ahlâkı İlkeleri ve Ahilik Öğretisi

- Ahiliğin genel gayesinin; zenginle fakir, üretici ile tüketici, emek ile sermaye, halk ile devlet arasında iyi ilişkiler kurarak sosyal adaleti gerçekleştirmek ve ahlâkî bir toplum düzeni meydana getirmek olduğu gerçeği göz önüne alındığında; bu amaçların günümüz toplum, iş ve meslek hayatı için de aynen geçerli olduğu söylenebilir.

8.6.Günümüzde Meslek Ahlâkı İlkeleri ve Ahilik Öğretisi

- Bilhassa Ahilik kurumunun, mesleğe girme ve meslekte yükselme, aşırı disipline dayalı kişisel ve meslekî eğitim, düzen-intizam ve tedbir, çalışanların haklarının savunulması, can ve mal ortaklığı, üretimde kalite, iç kontrol sistemi, hizmette mükemmellik, üretimde sınırlama, milli ekonomiye destek ve meslek ahlâkı gibi alanlarda ortaya koydukları, günümüzde de işlevsel hale getirilebilecek düzenlemelerdir.

8.6.Günümüzde Meslek Ahlâkı İlkeleri ve Ahilik Öğretisi

- Ahilik kurumunun ve ortaya koyduğu değerlerin tarihi ve folklorik değerler olmaktan öte günümüze uyarlanarak işlevsel hale getirilmesi esasında Kapitalist anlayış etrafında örgütlenmiş iş ve meslek hayatına da yeni bir vizyon kazandırılmasına fırsat verecektir.

İLETİŞİM

 tgoksel@aku.edu.tr

 tgoksel55@hotmail.com

 twitter.com/tgoksel55

 [instagram.com/turker_goksel/](https://www.instagram.com/turker_goksel/)

